

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
42

RYNEK RZEPAKU

stan i perspektywy

ISSN 1231-269X

ANALIZY
RYNKOWE

PAŹDZIERNIK 2012

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *T. Chrościcki*
- II. Rynek oleistych na świecie – *E. Rosiak, M. Bodył*
- III. Rynek oleistych w Unii Europejskiej – *E. Rosiak*
- IV. Rynek oleistych w Polsce
  1. Produkcja rzepaku – *E. Rosiak*
  2. Obroty rzepakiem – *E. Rosiak*
  3. Handel zagraniczny oleistymi – *M. Bodył*
  4. Przemysł tłuszczowy – *E. Rosiak, M. Wigier*
  5. Ceny detaliczne i spożycie tłuszczów roślinnych – *E. Rosiak*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB, tel.: (22) 505-46-66

AUTORZY:

dr inż. Ewa Rosiak
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (22) 505-45-98

dr inż. Magdalena Bodył
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (22) 505-44-96

dr Marek Wigier
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (22) 505-44-38

mgr inż. Teresa Zdziarska
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (22) 505-44-40

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 30.10.2012 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Tadeusz Chrościcki, Bogumiła Kasperowicz, Jan Małkowski, Jadwiga Seremak-Bulge, Iwona Szczepaniak,
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący), Marzena Trajer, Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w czerwcu 2013 r.

W sezonie 2012/13 przewiduje się wzrost światowych zbiorów nasion oleistych o ok. 5% do ok. 460 mln ton. Spodziewany jest wzrost zbiorów wszystkich oleistych, z wyjątkiem nasion słonecznika i bawełny. Najbardziej wzrośnie produkcja soi (o ok. 10%), najważniejszej rośliny oleistej na świecie. Oczekuje się, iż spadek zbiorów soi, który nastąpił na półkuli północnej, w tym największy w USA, z powodu kłęskowej suszy w głównych rejonach uprawy, z nadwyżką zostanie zrekompensowany przez duży wzrost zbiorów soi w drugiej połowie sezonu w krajach Ameryki Południowej: w Brazylii, Argentynie i Paragwaju. Mimo wzrostu zbiorów światowe zasoby nasion oleistych nie zwiększą się, z uwagi na niski stan zapasów na początku sezonu. Relacje popytowo-podażowe na światowym rynku oleistych w sezonie 2012/13 pozostaną napięte, a ceny nasion oleistych i produktów ich przerobu będą wysokie.

Zbiory rzepaku w skali globalnej wzrosną o ok. 4% do ok. 62 mln ton. Dużo wyższe zbiory rzepaku w Kanadzie i Indiach, z nadwyżką zrekompensowały ich spadek w UE-27 i na Ukrainie. W Chinach pozostały na poziomie roku poprzedniego. W drugiej połowie sezonu przewiduje się niewielki spadek zbiorów rzepaku w Australii. Globalny bilans rzepaku w sezonie 2012/13 pozostanie napięty. Całkowite zużycie rzepaku będzie niewiele mniejsze od jego produkcji i zapasy na koniec sezonu pozostaną niskie.

Zbiory rzepaku w UE-27 obniżyły się w 2012 r. o 1,7% do 18,9 mln ton. W wyniku słabszego przezimowania rzepaku i wiosennej suszy zmalał areal uprawy, ale plony wzrosły. W grupie kluczowych producentów zmniejszyły się zbiory w Wielkiej Brytanii, znacząco wzrosły w Niemczech i nieznacznie we Francji i w Polsce. Przerób rzepaku w UE-27 w sezonie 2012/13 po raz kolejny obniży się.

Zapasy na koniec sezonu zmaleją, a wskaźnik zapasów do zużycia pogorszy się.

W Polsce zbiory rzepaku w 2012 r. okazały się znacznie lepsze niż się tego spodziewano wiosną, ale w porównaniu ze zbiorami w 2011 r. zwiększyły się niewiele, o 1,1% do 1,9 mln ton. Spadek arealu uprawy został z nadwyżką zrekompensowany przez wzrost plonów. Na krajowym rynku wystąpiła przewaga popytu nad podażą rzepaku i jego ceny wzrosły. W III kwartale 2012 r., w którym skupiono ponad 1 mln ton rzepaku (57% zbiorów), przeciętna cena skupu rzepaku wyniosła 1950 zł/t i była o ok. 7% wyższa niż przed rokiem. Bardzo wysokie ceny skupu i korzystna relacja cen rzepak : pszenica przyczyniły się do wzrostu zasiewów rzepaku ozimego pod przyszłoroczne zbiory do 700-730 tys. ha, tj. o 10-18% większej w relacji do powierzchni zbioru w bieżącym roku.

W ślad za wzrostem zbiorów i zapasów, w sezonie 2012/13 krajowa podaż rzepaku wzrośnie do ok. 2,0 mln ton i będzie o ok. 9% większa niż w sezonie poprzednim. Spodziewany jest spadek importu rzepaku do ok. 400 tys. ton, a jego eksport może być równie niski jak w sezonie poprzednim (ok. 140 tys. ton). W tej sytuacji krajowy przerób rzepaku może przekroczyć 2,1 mln ton i być o ok. 3% większy niż w sezonie poprzednim. Zapasy rzepaku na koniec sezonu będą zdecydowanie mniejsze.

Wyniki handlu zagranicznego oleistymi w I półroczu 2012 r. pogorszyły się w porównaniu z I półroczem 2011 r., z powodu znacznie większego wzrostu importu surowców i produktów oleistych niż wzrostu ich eksportu. Ponadto istotnie zmalał wywóz oleju rzepakowego. Przy bardzo wysokich cenach, ujemne saldo handlu zagranicznego oleistymi wyniosło ok. 723 mln EUR i było o ponad 1/3

większe niż w I półroczu 2011 roku. W skali całego roku deficyt handlu zagranicznego może przekroczyć 1,3 mld EUR i być o ok. 13% większy niż w roku poprzednim.

Duże i średnie zakłady przemysłu tłuszczowego w I półroczu 2012 r. zmniejszyły przerób rzepaku oraz produkcję surowego i rafinowanego oleju rzepakowego. Zwiększyły natomiast produkcję margaryn, ze względu na utrzymujący się wysoki popyt eksportowy na tę grupę produktów.

Wyniki finansowe przemysłu tłuszczowego w I półroczu 2012 r. wyraźnie pogorszyły się w porównaniu z I półroczem 2011 r. i były gorsze niż w całym przemyśle spożywczym. Sektor generował straty. Wskaźnik bieżącej płynności finansowej był na bardzo niskim poziomie, o ponad połowę niższym niż średni dla całej branży spożywczej. Wzrosły jednak nakłady inwestycyjne i stopa inwestowania. W II półroczu 2012 r. sytuacja finansowa sektora tłuszczowego będzie nadal trudna, ze względu na przewidywany niewielki wzrost produkcji głównych wyrobów i możliwe pogorszenie relacji cen zbytu produktów do cen zakupu surowców.

Ceny detaliczne tłuszczów roślinnych w 2012 r. systematycznie rosną, ale znacznie wolniej niż w roku poprzednim. Szybciej drożeją margaryny niż oleje roślinne i oliwa z oliwek. Wzrost cen tłuszczów roślinnych w relacji grudzień do grudnia i rok do roku będzie mniejszy niż w analogicznych okresach poprzednich lat.

W konsumpcji w 2012 r. i w latach następnych będzie kontynuowany powolny trend wzrostowy. Przewiduje się, iż przy niewielkich zmianach w bezpośrednim spożyciu tłuszczów roślinnych w gospodarstwach domowych, następować będzie dalszy wzrost ich zużycia w przemyśle spożywczym i gastronomii.

SUMMARY

In the 2012/13 season, the global oilseeds crops are expected to increase by ca. 5% to ca. 460 million tons. An increase in the crops of all oilseeds are anticipated with the exception of sunflower and cotton seeds. The largest increase will take place in the production of soya (by ca. 10%), the world's most important oilseeds. It is expected that the decline in the soya crop, which occurred in the northern hemisphere, including the largest one in the USA due to a disastrous drought in the main cultivation regions, will be compensated with a surplus by a large increase in the soya crop in the second half of the season in the countries of Latin America: Brazil, Argentina and Paraguay. Despite the growth in the crops, the global resources of oilseeds will not increase because of the low level of stocks at the beginning of the season. The demand-supply relations on the global oilseeds market in the 2012/13 season will remain tense, and the prices of oilseeds and their processed products will be high.

Rapeseed crops on the global scale will increase by ca. 4% to ca. 62 million tons. Much higher crop of rapeseed in Canada and India has compensated the decline in the EU-27 and Ukraine with a surplus. In China it remained at the last-year level. In the second half of the season, a small drop in the rapeseed crop is forecast in Australia. The global rapeseed balance in the 2012/13 season will remain tense. The total rapeseed consumption will be slightly lower than its production, and the stocks will remain low at the end of the season.

In 2012 the rapeseed crop in the EU-27 has decreased by 1.7% to 18.9 million tons. As a result of weaker overwintering of rapeseed and the drought in the spring, the cultivation area dropped, yet the crops increased. Within the group of most essential producers, the crops decreased in the United Kingdom, it significantly increased in Germany and slightly increased in France and Poland. Pro-

cessing of rapeseed in the EU-27 in the 2012/13 season has dropped again. The stocks at the end of the season will decline, and the indicator of stocks for consumption will deteriorate.

In 2012 the crops in Poland turned out to be much better than expected in spring, but compared to the crops in 2011 it increased only slightly by 1.1% to 1.9 million tons. The decline in the cultivation area has been compensated with a surplus from crop growth. The rapeseed prices increased because of an excess of demand over the supply on the domestic market. In Q3 2012, in which over 1 million tons of rapeseed were purchased (57% of the crops), the average purchase price amounted to 1,950 PLN/t, and it was higher by ca. 7% than in the previous year. Very high purchase prices and advantageous price relation between rapeseed and wheat have contributed to an increase in the winter rapeseed sown area for the future crops to 700,000-730,000 ha, i.e. more by 10-18% when compared to this year's area of crops.

Following the growth in harvest and stocks, in the 2012/13 season the domestic supply of rapeseed will increase to ca. 2.0 million tons, and it will be higher by 9% than in the previous season. Rapeseed import is expected to drop to ca. 400,000 tons, and its export might be as low as in the previous season (ca. 140,000 tons). In such a situation, the domestic processing of rapeseed might exceed 2.1 million tons and might be higher by 3% than in the previous season. Rapeseed stocks at the end of the season will be much lower.

Foreign trade balance for oilseeds in the first half of 2012 deteriorated in comparison with the first half of 2011 due to a much higher increase in import of oilseeds raw materials and products than the increase in their exports. Furthermore, the export of rapeseed oil has dropped largely. With very high prices, negative

foreign trade balance for oil seeds and oil plants amounted to ca. EUR 723 million and was higher by ca. 1/3 than in the first half of 2011. For the whole year, the foreign trade deficit might exceed EUR 1.3 billion, and it might be higher by 13% than in the previous year.

In the first half of 2012, large and medium-sized fat industry plants decreased the processing of rapeseed and the production of raw and refined rapeseed oil. On the other hand, the production of margarine increased due to the constantly high demand for export of that group of products.

The financial performance of the fat industry in the first half of 2012 was clearly worse when compared with the first half of 2011, and it was worse than in the whole foodstuffs industry. The sector generated loss. The current ratio was very low; it was lower by over a half than the average for the entire foodstuffs industry. However, investment outlays and investment rate increased. In the second half of 2012, the financial situation of the fat sector will still be difficult because of the predicted slight increase in the production of main products and probable deterioration of the relation of the product sale price to the raw material purchase price.

The retail prices of plant fats in 2012 are on the increase on a regular basis, yet much slower than in the previous year. Margarine prices go up faster than plant oils and olive oil. Increase in plant fat prices on a December-December and year-to-year basis will be lower than in similar periods in the previous years.

As regards consumption in 2012 and the following years, a slow upwards trend will continue. It is predicted that, with small changes in the consumption of plant fats in households, their consumption will continue to grow in the food industry and gastronomy.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Rynek ryb (18) • listopad 2012,
2. Rynek drobiu (42) • listopad 2012,
3. Rynek owoców i warzyw (41) • listopad 2012,
4. Popyt na żywność (14) • marzec 2013,
5. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (40) • marzec 2013,
6. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (37) • marzec 2013,
7. Rynek pasz (33) • kwiecień 2013,
8. Rynek mleka (44) • kwiecień 2013,
9. Rynek ryb (19) • kwiecień 2013,
10. Rynek zbóż (44) • maj 2013,
11. Rynek drobiu i jaj (43) • maj 2013,
12. Rynek mięsa (44) • maj 2013,
13. Rynek rzepaku (43) • czerwiec 2013,
14. Rynek cukru (40) • czerwiec 2013.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wiernie odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2013 roku wynosi 42 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa, tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>